

Canan Ünal. Foto: Burak Ünal

ALLE MOEITE BELOOND TURKS ALS EXAMENVAK

Turks is één van de vijf officieel erkende nieuwe schooltalen. Dit betekent dat deze taal als volwaardige moderne vreemde taal in het voortgezet onderwijs aangeboden mag worden. Canan Ünal, 18 jaar oud, ontving dit jaar haar vwo-diploma aan de Schoter Scholengemeenschap in Haarlem. Ze wilde graag tandheekkunde gaan studeren, maar helaas is ze uitgeloot. In september start Canan met de studie biomedische wetenschappen aan de Vrije Universiteit in Amsterdam. Ze vertelt over haar ervaringen met het vak Turks op het voortgezet onderwijs.

Wat was je motivatie om het vak Turks als examenvak te kiezen?

Ik wil graag geneeskunde of tandheelkunde gaan studeren en beide zijn met loting. Ik wilde mijn gemiddelde eind-examencijfer omhoogtrekken door het Turks als examenvak te kiezen. Omdat Turks mijn moedertaal is, rekende ik op een goed cijfer. Maar dat was niet de enige reden. Ik wil in de toekomst in Turkije gaan studeren of wonen.

Hoe ging het in de praktijk in z'n werk?

Ik zit op een school die normaal gesproken geen Turks als vak geeft. Daarom heb ik examen gedaan via een andere school in Den Haag, dankzij mijn conrector, meneer Schaap. Ik heb nooit echt les gehad, en moest alles zelfstandig doen. Maar de begeleiding die ik heb gehad, was uitermate goed. Mijn leraar Turks, Salih Şimşek, heeft daaraan een grote bijdrage geleverd; hij moest een leerling begeleiden die nooit aanwezig was in zijn lessen, maar wel examen moest doen. Over het algemeen kan ik zeggen dat de begeleiding die ik heb gehad, heel goed was en dat resulteerde ook in een mooi cijfer.

Hoe heb je examen Turks gemaakt? Was het makkelijk, moeilijk?

Ik heb uiteindelijk een 9,2 gehaald voor mijn centraal examen. Ik vond het examen makkelijk te doen, hoewel ik het nog steeds niet eens ben met een paar vragen. Ik had maar twee vragen fout en daar heb ik ook een klacht over ingediend. Voor een Nederlander die Turks niet als moedertaal zou hebben, is het wel een pittig examen met veel valkuilen.

Maakt het uit voor jou om een hoger cijfer te krijgen voor het vak Turks op je diploma?

Jazeker. Ik wil graag geneeskunde of tandheelkunde gaan studeren en beide

zijn met loting. Hoe hoger mijn cijfer voor Turks, hoe hoger mijn gemiddelde, dus meer kans om ingeloot te worden. Onze school geeft alleen Frans en Duits als moderne vreemde taal. Ik volg vanaf de tweede klas Duits, maar ik stond een 6 op mijn lijst. Omdat ik Turks had gekozen, kon ik dus een mager zesje voor Duits vervangen door een 9 voor Turks.

Wat zou je adviseren voor de leerlingen die dit vak gaan kiezen?

Ik zou ze adviseren om heel veel te gaan lezen. Ik heb dit jaar twee boeken moeten lezen en heb gemerkt dat lezen een grote bijdrage levert aan mijn woordenschat. Het is ook een goeie oefening voor je centraal examen, wat dus alleen lezen is.

Zou je het leuk vinden als het vak Turks op je school gegeven zou worden?

Ja, heel leuk zelfs. Turks is een moeilijke taal, maar dat wil niet zeggen dat het vak Turks niet leuk is. Het is een taal die in de toekomst een belangrijke rol gaat spelen. Ik vind het net zo belangrijk als Frans en Duits. Er wonen steeds meer Turken in Nederland en ik merk uit mijn eigen omgeving dat mensen ook meer interesse tonen in mijn taal. Ze zijn bereid om woorden te leren en zo leer je dus ook meteen een nieuwe cultuur. Ik ben van mening dat veel scholen in Nederland nu nog te weinig variatie hebben op het gebied van moderne talen. De wereld draait niet alleen om Duits en Frans, dus er moet meer aandacht komen voor nieuwe vreemde talen zoals Spaans en Turks.

Hoe heb het vak Turks als examenvak geregeld buiten school?

Ik heb eerst alle scholen in mijn omgeving gebeld om te vragen of ze het vak Turks gaven, maar helaas geen resultaat.

Ik heb vervolgens een mailtje gestuurd naar het Cito. Daar hebben ze mij weer verwezen naar Rahime Gülcü, die examens voor Turks maakt. Zij heeft me in contact gebracht met Salih Şimşek, omdat hij in het verleden ook iemand had geholpen die in een vergelijkbare situatie zat. Mijn decaan en conrector waren er heel enthousiast over en vooral meneer Schaap heeft tijdens mijn Turks avontuur goed geholpen. Hij heeft alles volgens de regels van het Cito geregeld en heeft uiteindelijk ervoor gezorgd dat ik mijn examen kon maken. Ondertussen had ik oefenmateriaal gekregen van meneer Şimşek, en zo heb ik het examen zelfstandig kunnen voorbereiden. Ik heb al mijn schoolexamens in twee dagen gedaan, dat was wel heel vermoeiend!

Weten je klasgenoten dat je examen Turks gedaan hebt?

Ja, bijna de hele school weet het. Ik was samen met mijn decaan en conrector bezig om het allemaal te kunnen regelen. Ondertussen vertelde ik wel eens in de klas over dat ik ermee bezig was, maar ik denk dat niemand had verwacht dat ik het uiteindelijk ook echt zou gaan doen. Ze zeiden vaak dat het mij toch niet zou gaan lukken en dat ik al die moeite voor niks deed. Er waren ook mensen die zeiden dat ik het niveau niet moest onderschatten en dat ik niet te veel moest verwachten, omdat ik nog nooit les had gehad. Nadat ik mijn examens had gemaakt en een gemiddelde van een negen had neergezet, was ik wel opgelucht omdat ik zo veel werk toch niet voor niets had gedaan. ■

Salih Şimşek